

Στη Νότιο Αφρική από το 1948 έως το 1994 ίσχυε ένα σύστημα νομικού φυλετικού διαχωρισμού γνωστό ως απαρτχάιντ. Κατά τη διάρκεια του απαρτχάιντ οι νόμοι αποστέρψαν τους μαύρους και άλλες μειονότητες από τα δικαιώματα και την αξιοπρέπεία τους. Το 1994 όμως οι προσπάθειες του μεταρρυθμιστή προέδρου Φρέντερικ ντε Κλερκ και του ηγέτη του Αφρικανικού Εθνικού Κογκρέσου [ANC] Νέλσον Μαντέλα έδωσαν τέλος στο απαρτχάιντ.

Η πολιτική σταδιοδρομία του ντε Κλερκ ξεκίνησε το 1969, όταν εκλέχθηκε στην Κάτω Βουλή [House of Assembly], ένα από τα δύο νομοθετικά σώματα του Κοινοβουλίου. Ανελίχθηκε γρήγορα στους κόλπους του Εθνικού Κόμματος και διορίστηκε επικεφαλής διαφόρων υπουργικών θώκων, συμπεριλαμβανομένων των: ορυχείων και ενεργειακών υποθέσεων, εσωτερικών υποθέσεων, εθνικής εκπαίδευσης και σχεδιασμού. Σε αυτό το στάδιο της σταδιοδρομίας του ο ντε Κλερκ έγινε γνωστός ως υποστηρικτής των φυλετικά διαχωρισμένων πανεπιστημίων και δεν φαινόταν θετικά διακείμενος έναντι οποιασδήποτε μεταρρύθμισης.

Τον Φεβρουάριο του 1989 εκλέχθηκε επικεφαλής του Εθνικού Κόμματος. Μόλις επτά μήνες αργότερα, μετά την παραίτηση του προέδρου P. W. Botha εξαιτίας εγκεφαλικού επεισοδίου, ο ντε Κλερκ έγινε ο νέος πρόεδρος της Νοτίου Αφρικής. Ως Πρόεδρος δεσμεύθηκε να μεταρρυθμίσει το σύστημα του απαρτχάιντ. Ξεκίνησε συνομιλίες με εκπροσώπους τεσσάρων επίσημων φυλετικών ομάδων (λευκοί, μαύροι, έγχρωμοι και Ινδοί) για να διαπραγματευθεί ένα σύνταγμα για τη μετά το απαρτχάιντ εποχή. Ο ντε Κλερκ διέταξε την αποφυλάκιση πολιτικών κρατουμένων, συμπεριλαμβανομένου του ακτιβιστή ενάντια στο απαρτχάιντ και μελλοντικού Προέδρου της Νοτίου Αφρικής, του Νέλσον Μαντέλα, και ήρε την απαγόρευση λειτουργίας πολιτικών ομάδων, όπως το Αφρικανικό Εθνικό Κογκρέσο και το Παναφρικανικό Κογκρέσο της Αζανίας.

Το 1991 οι προσπάθειες του ντε Κλερκ κορυφώθηκαν με την κατάργηση από την πλευρά της κυβέρνησης των νόμων του απαρχαίνι, που έχαιρε ισχυρής υποστήριξης από τους λευκούς ψηφοφόρους. Ο ντε Κλερκ, ο Νέλσον Μαντέλα και ορισμένοι άλλοι βουλευτές συνέταξαν προσχέδιο ενός νέου Συντάγματος, που οδήγησε σε πολυ-φυλετικές εθνικές εκλογές οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα τη νίκη του Αφρικανικού Εθνικού Κογκρέσου και του Μαντέλα. Το 1993 ο ντε Κλερκ τιμήθηκε με το βραβείο Νομπέλ Ειρήνης από κοινού με τον Νέλσον Μαντέλα για τη συνεισφορά τους στην εγκαθίδρυση μη φυλετικής δημοκρατίας στη Νότιο Αφρική και τη λήξη του απαρχαίνι.

Αποσπάσματα από την ομιλία του Φρέντερικ Βίλεμ ντε Κλερκ κατά την τελετή απονομής του βραβείου Νομπέλ Ειρήνης το 1993

Απέχουμε λίγο περισσότερο από έξι χρόνια από το τέλος αυτού του αιώνα και την αυγή της νέας χιλιετίας. Σε τρία χρόνια θα τιμήσουμε την εκατονταετία από τον θάνατο του Άλφρεντ Νομπέλ και σε οκτώ το εκατοστό έτος αυτού του βραβείου.

Τα χρόνια που μεσολάβησαν έγιναν μάρτυρες των πιο φοβερών πολέμων και σφαγών στη μακρά και βίαιη ιστορία της ανθρωπότητας.

Σήμερα, αυτή τη στιγμή οι βόμβες πέφτουν βροχή σε πολιορκούμενες κοινότητες στη Βοσνία, σημειώνονται άγριες συγκρούσεις στη Γεωργία, την Αρμενία και το Αζερμπαϊτζάν, καταστροφικοί πόλεμοι και συγκρούσεις σκιάζουν την Αφρική – στην Αγκόλα, στη Σομαλία και πρόσφατα στο Μπουρούντι* και στη δική μου χώρα, παρά την τεράστια πρόοδο που έχουμε κάνει, περισσότεροι από 3.000 άνθρωποι έχουν χάσει τη ζωή τους από την αρχή του έτους σε βίαια πολιτικά επεισόδια.

Όπως συμβαίνει πάντοτε, οι αθώοι –και ιδιαίτερος τα παιδιά– είναι τα κύρια θύματα αυτών των συγκρούσεων.

Πάνω απ' όλα οφείλουμε στα παιδιά αυτού του κόσμου να σταματήσουμε τις συγκρούσεις και να δημιουργήσουμε νέους ορίζοντες για εκείνα. Αξίζουν την ειρήνη και δίκαιες ευκαιρίες στη ζωή. Θα ήθελα να αφιερώσω αυτή την ομιλία σε εκείνα και σε όσους –όπως η UNICEF– εργάζονται προκειμένου να τα ανακουφίσουν από τα δεινά τους.

Το ερώτημα που πρέπει να θέσουμε είναι κατά πόσο σημειώνουμε πρόοδο στον στόχο της καθολικής ειρήνης. Ή μήπως είμαστε παγιδευμένοι στις μυλόπετρες της ιστορίας και γυρίζουμε παντοτινά στον άξονα της ανότητας επιθετικότητας και αυτοκαταστροφής; Η ακολουθία των βραβευθέντων με το Νομπέλ Ειρήνης

από το 1901 αντικατοπτρίζει άραγε μια γενική ώθηση της ανθρωπότητας προς την κατεύθυνση της ειρήνης;

Αναλογιζόμενοι τη μεγάλη τιμή που μας έχει γίνει με την απονομή αυτού του Βραβείου Ειρήνης, οφείλουμε με κάθε ταπεινότητα να θέσουμε αυτά τα ερωτήματα. Οφείλουμε επίσης να συλλογισθούμε τη φύση της ειρήνης.

Πιστεύω ότι η μεγαλύτερη ειρήνη είναι εκείνη που αντλούμε από την πίστη μας στον Μεγαλόδυναμο, από τη βεβαιότητα για τη σχέση μας με τον Δημιουργό μας. Κρίσεις μπορεί να μας ταλανίζουν, μάχες μπορεί να μαίνονται γύρω μας. Εάν όμως διαθέτουμε πίστη και τη βεβαιότητα που αυτή προσφέρει, θα απολαύσουμε την ειρήνη – ειρήνη που ξεπερνά κάθε αντίληψη.

Προφανώς οι θρησκευτικές πεποιθήσεις καθενός μεταφράζονται σε μια ορισμένη στάση έναντι της ειρήνης και υπό την κοσμική έννοια. Ο χρόνος που διαθέτω επαρκεί μόνο για λίγες σκέψεις σχετικά με την ειρήνη στον κόσμο αυτόν και την επίδρασή της στις ανθρώπινες σχέσεις.

Ειρήνη δεν σημαίνει απλώς απουσία συγκρούσεων.

Καθ' όλη τη διάρκεια της ιστορίας σε πολλές καταπιεστικές κοινωνίες υπήρξε απουσία συγκρούσεων. Αυτή δεν έχει τις ρίζες της στην αρμονία, την καλή θέληση ή τη συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών, αλλά συχνά στον φόβο, την άγνοια και την πλήρη αδυναμία.

Συνεπώς δεν μπορεί να υπάρξει πραγματική ειρήνη δίχως δικαιοσύνη και συναίνεση.

Ούτε η ειρήνη συνεπάγεται υποχρεωτικά την ηρεμία.

Οι υποθέσεις των ανθρώπων είναι αδιάλειπτα ρευστές. Καμία σχέση –ανάμεσα σε άτομα ή κοινότητες ή πολιτικά κόμματα ή χώρες– δεν παραμένει αναλλοίωτη από τη μια ημέρα στην άλλη. Ανακύπτουν διαρκώς νέες καταστάσεις και απαιτούν συνεχή προσοχή. Εντάσεις οξύνονται και χρειάζεται να εκτονωθούν. Μαχητικές ριζοσπαστικές μειονότητες σχεδιάζουν να διαταράξουν την ειρήνη και χρειάζεται να περιοριστούν.

Συνεπώς δεν μπορεί να υπάρξει πραγματική ειρήνη δίχως συνεχή προσπάθεια, σχεδιασμό και σκληρή δουλειά.

Ως εκ τούτου ειρήνη δεν είναι η απουσία συγκρούσεων ή μια κατάσταση στασιμότητας.

Η ειρήνη είναι τρόπος σκέψης.

Είναι ένας τρόπος σκέψης κατά τον οποίο χώρες, κοινότητες, κόμματα και άτομα αναζητούν να επιλύσουν τις διαφορές τους μέσω συμφωνιών, μέσω διαπραγμάτευσης και συμβιβασμών αντί για απειλές, εξαναγκασμό και βία.

Η ειρήνη είναι επίσης ένα πλαίσιο.

Είναι ένα πλαίσιο που αποτελείται από κανόνες, νόμους, συμφωνίες και συνθήκες – ένα πλαίσιο που παρέχει μηχανισμούς για την ειρηνική επίλυση της αναπόφευκτης σύγκρουσης συμφερόντων ανάμεσα σε χώρες, κοινότητες, κόμματα και άτομα. Είναι ένα πλαίσιο μέσα στο οποίο οι αναπόδραστες και δυναμικές διαδικασίες κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής εξέλιξης μπορούν να ρυθμισθούν και να διευθετηθούν.

Στην αναζήτησή μας για ειρήνη οφείλουμε διαρκώς να διερωτόμαστε τι θα πρέπει να κάνουμε ώστε να δημιουργήσουμε τις συνθήκες στις οποίες η ειρήνη μπορεί να ευδοκιμήσει. Είναι εύκολο να εντοπίσουμε τις δυνάμεις και τις συνθήκες που αντιτάσσονται σ' αυτή και οι οποίες πρέπει να εξαλειφθούν:

«ΚΡΙΣΕΙΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΜΑΣ ΤΑΛΑΝΙΖΟΥΝ, ΜΑΧΕΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΜΑΙΝΟΝΤΑΙ ΓΥΡΩ ΜΑΣ. ΕΑΝ ΟΜΩΣ ΔΙΑΘΕΤΟΥΜΕ ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΤΗ ΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ ΠΟΥ ΑΥΤΗ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ, ΘΑ ΑΠΟΛΛΑΥΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ – ΕΙΡΗΝΗ ΠΟΥ ΞΕΠΕΡΝΑ ΚΑΘΕ ΑΝΤΙΛΗΨΗ»

Η ειρήνη δεν αναπτύσσεται εκεί όπου βασιλεύουν η φτώχεια και η στέρηση.

Δεν ανθίζει εκεί όπου υπάρχει άγνοια και έλλειψη εκπαίδευσης και ενημέρωσης.

Η καταπίεση, η αδικία και η εκμετάλλευση είναι εχθροί της ειρήνης.

Η ειρήνη απειλείται σοβαρά από τον φόβο και τον φθόνο για μιαν άλλη ομάδα και από το ανεξέλεγκτο μη ρεαλιστικών προσδοκιών.

Η φυλετική, ταξική και θρησκευτική μισαλλοδοξία και προκατάληψη είναι θανάσιμοι εχθροί της.

Καθώς ένα τεράστιο ποσοστό της ανθρώπινης ιστορίας χαρακτηρίστηκε από παρόμοιες συνθήκες, δεν θα πρέπει να μας εκπλήσσει το γεγονός ότι μεγάλο μέρος της ιστορίας δεν είναι παρά μια αξιοθρήνητη αφήγηση βίας και πολέμου.

Υπάρχει όμως περιθώριο για αισιοδοξία.

Σε ολόκληρο τον κόσμο κινητοποιούνται δυνάμεις που τάσσονται υπέρ της ειρήνης. Μεταξύ αυτών η οικονομική ανάπτυξη είναι θεμελιωδώς σημαντική. Η οικονομική μεγέθυνση, που δημιουργείται από την ελεύθερη αγορά, μετασχηματίζει κοινωνίες παντού:

Βοηθά στην εξάλειψη της φτώχειας και προσφέρει τον πλούτο που απαιτείται για την αντιμετώπιση των πιεστικών αναγκών των φτωχών.

Επεκτείνει την εκπαίδευση και την ενημέρωση σε άνευ προηγουμένου ποσοστά του παγκόσμιου πληθυσμού.

Μεταβάλλει τις κοινωνικές και οικονομικές σχέσεις και ασκεί συντριπτική πίεση σε απαρχαιωμένα πολιτικά και πολιτειακά συστήματα – είτε αυτά ανήκουν στην Αριστερά είτε στη Δεξιά.

Και μαζί με την οικονομική ανάπτυξη έρχεται και η δημοκρατία. Όπου επιτυγχάνεται οικονομική μεγέθυνση, προωθείται η εγκαθίδρυση αντιπροσωπευτικών και δημοκρατικών θεσμών – θεσμών που αναπτύσσουν πάντοτε ένα πλαίσιο για την ειρήνη.

Η βάση για τις θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις στη Νότιο Αφρική τέθηκε όχι λόγω εξωτερικών πιέσεων, αλλά πρωτίστως μέσω κοινωνικών αλλαγών τις οποίες γέννησε η οικονομική μεγέθυνση.

Στον βαθμό που το अपαρτχάιντ κατέρρευσε λόγω πιέσεων, οι πιέσεις αυτές προήλθαν κυρίως από τα εκατομμύρια των ειρηνόφιλων ανθρώπων που μετακινήθηκαν στις πόλεις μας και έγιναν μέρος της οικονομίας μας και όχι μέσω κάποιου ένοπλου αγώνα.

Η συνειδητοποίηση ότι οι εκτεταμένες αλλαγές είχαν καταστεί αναπόφευκτες επηρεάστηκε πρωτίστως όχι από πολιτικές ομιλίες και εξαγγελίες, αλλά από την έκθεση στα στοιχεία της πραγματικότητας που διείσδυσαν σε εκατομμύρια σπίτια μέσω της τηλεόρασης και του ραδιοφώνου.

Παρόλ' αυτά ο ένας σημαντικότερος παράγοντας, που κατέστη κινητήρια δύναμη για μία εντελώς νέα διεύθυνση στη Νότιο Αφρική, ήταν μια θεμελιώδης αλλαγή θεώρησης. Αυτή η αλλαγή συντελέστηκε και στις δύο πλευρές που είχαν εμπλακεί σε συγκρούσεις για δεκαετίες.

Δεν ήταν μια ξαφνική αλλαγή, αλλά μια διαδικασία – διαδικασία ενδοσκόπησης, ψυχικής αναζήτησης, μετάνοιας, μια διαδικασία συνειδητοποίησης της ματαιότητας της συνεχιζόμενης σύγκρουσης, αναγνώρισης της αποτυχίας των πολιτικών πρακτικών και της αδικίας που αυτές είχαν επιφέρει.

Αυτή η διαδικασία ώθησε το Εθνικό Κόμμα να έλθει σε πλήρη ρήξη με το απαρτχάιντ και τη διαχωρισμένη ανάπτυξη – μια σαφή ρήξη με κάθε μορφή διακρίσεων – για πάντα.

Έτσι φτάσαμε στο σημείο όπου εμείς, οι Νοτιοαφρικανοί, μπορούσαμε να ξεκινήσουμε να γεφυρώνουμε την προκατάληψη, την εχθρότητα και τον φόβο γενεών που μας χώριζαν. Η διαδικασία αυτή μας έφερε στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων, όπου μπορούσαμε πλέον να αρχίσουμε να διαμορφώνουμε

τον τρόπο σκέψης και το πλαίσιο για την ειρήνη, στο οποίο αναφέρθηκε πρωτύ-
τερα. Αυτά άνοιξαν τον δρόμο για το νέο Σύνταγμα της Νοτίου Αφρικής, που
τώρα συζητείται στο Κοινοβούλιο, και το οποίο *inter alia* προβλέπει:

- την εγκαθίδρυση ενός *rechtstaat*, ενός συνταγματικού συστήματος όπου κυ-
ρίαρχος θα είναι ο νόμος – το Σύνταγμα και μία Διακήρυξη Δικαιωμάτων
- την προστασία των βασικών δικαιωμάτων όλων των ανθρώπων, κοινοτήτων
και πολιτισμικών ομάδων μέσω μιας Διακήρυξης Δικαιωμάτων, η οποία θα συ-
νάδει με όσα ισχύουν παγκοσμίως
- ένα ανεξάρτητο Συνταγματικό Δικαστήριο, που θα ενεργεί ως ο θεματοφύ-
λακας του Συντάγματος και της Διακήρυξης Δικαιωμάτων
- σαφώς προσδιορισμένες συνταγματικές αρχές με τις οποίες οποιοδήποτε μελ-
λοντικό Σύνταγμα θα οφείλει να συμμορφώνεται
- έναν ισορροπημένο διαχωρισμό λειτουργιών και εξουσιών ανάμεσα σε ισχυ-
ρές περιφερειακές κυβερνήσεις βασισμένο σε ομοσπονδιακές αρχές και μία ισχυρή
κεντρική κυβέρνηση
- και ειδικές πλειοψηφίες και μηχανισμούς για συνταγματικές αναθεωρήσεις.

Πιστεύω ότι αυτό το μεταβατικό Σύνταγμα παρέχει ένα ικανοποιητικό πλαί-
σιο συμφωνιών και κανόνων, ελέγχων και ισορροπιών, που είναι απαραίτητο
για την επίτευξη ειρήνης στη σύνθετη κοινωνία μας.

Διασφαλίζει για όλους τους Νοτιοαφρικανούς πλήρη συμμετοχή σε κάθε
τομέα ενεργού δραστηριότητας. Δεν κάνει καμία απολύτως διάκριση με βάση
χρώμα, τις πεποιθήσεις, την τάξη ή το φύλο.

Εμπεριέχει όλες τις σημαντικές ασφαλιστικές δικλίδες που οι κοινότητές μας
θα χρειαστούν, ώστε να διατηρήσουν κάθε μία την ταυτότητα και τον τρόπο ζωής
της. Επίσης προσφέρει επαρκείς εγγυήσεις για τα πολιτικά, κοινωνικά, πολιτι-
στικά και οικονομικά δικαιώματα των ανθρώπων.

Πιστεύω επίσης ότι αυτό το πλαίσιο για την ειρήνη θα επιτύχει, εφόσον κα-
ταφέρουμε τώρα να εγκαθιδρύσουμε τον τρόπο σκέψης, στον οποίον αναφέρ-
θηκα, που είναι απαραίτητος για την ειρήνη – τον τρόπο σκέψης που οδηγεί τους
ανθρώπους να επιλύουν τις διαφορές τους μέσω διαπραγματεύσεων, συμβιβασμού
και συμφωνιών, αντί του καταναγκασμού και της βίας.

Πιστεύω ότι αυτός ο τρόπος σκέψης υπάρχει ήδη σήμερα στη Νότιο Αφρική,
όσο εύθραυστος και αν είναι. Όλοι οι ηγέτες μας, συμπεριλαμβανομένων του Νέλ-
σον Μαντέλα και εμού, θα πρέπει να δώσουμε το παράδειγμα στην προσπάθεια
εδραίωσης αυτού του τρόπου σκέψης. Θα χρειαστούμε μεγάλη σύνεση προκειμέ-

νου να εξουδετερώσουμε τις στρατηγικές μειοψηφικών στοιχείων, που απειλούν με εμφύλια σύγκρουση. Θα πρέπει να είμαστε σταθεροί και αποφασιστικοί στην υπεράσπιση του πλαισίου για την ειρήνη το οποίο έχουμε συμφωνήσει.

Δεν υπάρχει περιθώριο για εφηυαασμό. Όλοι εμείς που πιστεύουμε στην ειρήνη, οφείλουμε να διπλαιοάσουμε τις προσπάθειές μας, ώστε να διαβεβαιώσουμε όλους τους συμπατριώτες μας ότι τα δικαιώματα και η ασφάλειά τους θα είναι εξασφαλισμένα.

Δεν έχω αμφιβολία ότι θα επιτύχουμε. Υπάρχει μια εντεινόμενη επίγνωση μεταξύ όλων των Νοτιοαφρικανών της αλληλεξάρτησής μας, του γεγονότος ότι κανείς μας δεν μπορεί να ευδοκιμήσει, εάν δεν συνεργαστούμε, του ότι όλοι θα αποτύχουμε, εάν επιχειρήσουμε να επιδιώξουμε στενά, μερικά συμφέροντα.

Πριν από πέντε χρόνια θα εκφράζονταν σοβαρές αμφιβολίες για τη λογική οποιουδήποτε προέβλεπε ότι ο Νέλσον Μαντέλα και εγώ θα ήμασταν από κοινού αποδέκτες του βραβείου Νομπέλ Ειρήνης του 1993.

Και όμως, να που και οι δύο βρισκόμαστε ενώπιόν σας σήμερα.

Είμαστε πολιτικοί αντίπαλοι.

Διαφωνούμε έντονα σε βασικά ζητήματα και σύντομα θα επιδοθούμε σε μια σκληρή προεκλογική εκστρατεία ο ένας εναντίον του άλλου. Πιστεύω όμως ότι θα το κάνουμε με τον τρόπο σκέψης και μέσα στο πλαίσιο της ειρήνης που έχει ήδη εγκαθιδρυθεί.

Θα το κάνουμε –και πολλοί άλλοι ηγέτες θα το κάνουν μαζί μας– επειδή δεν υπάρχει άλλος δρόμος για την ειρήνη και την ευημερία του λαού της χώρας μας. Στις συγκρούσεις του παρελθόντος δεν υπήρξε κέρδος για κανέναν στη χώρα μας. Μέσω της συμφιλίωσης όλοι μας γινόμαστε τώρα νικητές.

Οι συμβιβασμοί στους οποίους καταλήξαμε απαιτούν θυσίες από όλες τις πλευρές. Δεν ήταν εύκολο για τους υποστηρικτές του Νέλσον Μαντέλα ή τους δικούς μου να παραιτηθούν από τα ιδεώδη που θεωρούσαν πολύτιμα επί δεκαετίες.

Αλλά τα καταφέραμε. Και επειδή τα καταφέραμε, υπάρχει ελπίδα.

Η νέα εποχή που χαράζει για τη χώρα μας, κάτω από τους μεγάλους νότιους αστέρες, θα μας βγάλει από τη σιωπηλή θλίψη του παρελθόντος προς ένα μέλλον, στο οποίο θα υπάρξουν ευκαιρίες και χώρος για χαρά και ομορφιά – για πραγματική και διαρκή ειρήνη.

Ο Νέλσον Μαντέλα ηγήθηκε του αγώνα για την κατάργηση του καθεστώτος του απαρτχάιντ και τη θεμελίωση μιας πολυφυλετικής δημοκρατίας στη Νότιο Αφρική και συγκαταλέγεται στους πολιτικούς που χαίρουν μεγάλου σεβασμού διεθνώς. Παρέμεινε στη φυλακή για 27 χρόνια. Μετά την αποφυλάκισή του έγινε ο πρώτος μαύρος πρόεδρος της χώρας και πρωτοστάτησε στην ειρηνική διευθέτηση πολλών ζητημάτων.

Το 1993 ο Μαντέλα και ο πρόεδρος της Νοτίου Αφρικής Φ. Β. ντε Κλερκ βραβεύτηκαν από κοινού με το Νομπέλ Ειρήνης για τις προσπάθειές τους να θέσουν τέλος στο καθεστώς φυλετικών διακρίσεων της χώρας. Το 2009, η 18η Ιουλίου, ημερομηνία γέννησης του Μαντέλα, κηρύχθηκε «Διεθνής Ημέρα Νέλσον Μαντέλα» για να προαγεί το μήνυμα της ειρήνης παντού στον κόσμο και να αποτίσει φόρο τιμής στο έργο του Νοτιοαφρικανού ηγέτη. Το χάρισμα του, η αίσθηση αυτοσαρκασμού και η παντελής απουσία πικρίας για τα δεινά που υπέστη στη φυλακή, αλλά και η μοναδική πορεία της ζωής του, εξηγούν σε μεγάλο βαθμό τον λόγο για τον οποίο υπήρξε κατά γενική ομολογία μια τόσο αγαπητή προσωπικότητα. Ο Μαντέλα αντιμετώπιζε χρόνια αναπνευστική λοίμωξη και κατέληξε στις 5 Δεκεμβρίου 2013 σε ηλικία 95 ετών.

Ομιλία του προέδρου του Αφρικανικού Εθνικού Κογκρέσου (ANC)
 Νέλσον Μαντέλα στην τελετή ορκωμοσίας του ως προέδρου της Δημοκρατίας
 της Νοτίου Αφρικής, στην Πρετόρια, στις 10 Μαΐου του 1994.

Μεγαλειότατοι, Υψηλότατοι, αξιότιμοι καλεσμένοι, σύντροφοι και φίλοι

Βρισκόμαστε όλοι σήμερα εδώ, αλλά και σε πολλά άλλα σημεία της χώρας μας και του κόσμου όλου, για να γιορτάσουμε και να τιμήσουμε την ελπίδα που γεννιέται μαζί με τη νεοαποκτηθείσα ελευθερία μας.

Μέσα από το βίωμα μιας ανείπωτης και μακρόχρονης ανθρώπινης καταστροφής πρέπει να γεννηθεί μια κοινωνία για την οποία θα είναι περήφανη όλη η ανθρωπότητα.

Όλοι οι Νοτιοαφρικανοί πρέπει με τις καθημερινές πράξεις μας να πλάσουμε μια αληθινή νοτιοαφρικανική πραγματικότητα που θα ενισχύει την πίστη της ανθρωπότητας στη δικαιοσύνη, θα δυναμώνει την πεποίθησή της στην ευγένεια της ανθρώπινης ψυχής και θα διατηρεί ζωντανές όλες τις ελπίδες μας για μια ένδοξη ζωή για όλους.

Το οφείλουμε σε εμάς τους ίδιους αλλά και στους λαούς της Γης οι οποίοι βρίσκονται σήμερα μαζί μας μέσω των εκλεκτών εκπροσώπων τους.

Συμπατριώτες μου, πιστεύω ακράδαντα ότι καθένas και καθεμία από εμάς είμαστε άρρηκτα δεμένοι με το χώμα της πανέμορφης πατρίδας μας, όπως οι βαθιά ριζωμένες περίφημες τζακαράντες της Πρετόρια και οι μιμόζες της σαβάνας.

Κάθε φορά που αγγίζουμε το χώμα της γης μας, μας πλημμυρίζει ένα αίσθημα αναγέννησης. Η ατμόσφαιρα στη χώρα μας αλλάζει με τις εποχές. Χαρά και αγαλλίαση μας διαπερνούν μόλις πρασινίζει το χορτάρι και ανθίζουν τα λουλούδια.

Νιώθουμε ένα με τα πάτρια εδάφη μας, με το σώμα αλλά και με το πνεύμα μας. Και για αυτό ήταν τόσο βαθύς ο πόνος στις καρδιές μας όταν βλέπαμε τη χώρα μας να καταστρέφεται από μια ανελέητη διαμάχη, να μπαίνει στο περιθώριο, να τίθεται εκτός νόμου και να απομονώνεται από τους λαούς του κόσμου, ακριβώς επειδή είχε καταλήξει παγκόσμια πατρίδα της ολέθριας ιδεολογίας και εφαρμογής του ρατσισμού και της φυλετικής καταπίεσης.

Όλοι εμείς, ο λαός της Νοτίου Αφρικής, αισθανόμαστε πλήρεις που ομίξαμε ξανά με την ανθρωπότητα και που έχουμε το σπάνιο προνόμιο να φιλοξενούμε στη χώρα μας, που πρόσφατα επέστρεψε στη νομιμότητα, όλα τα έθνη της Γης.

Ευχαριστούμε όλους τους αξιότιμους προσκεκλημένους μας που ήρθαν να γιορτάσουν με τον λαό μας αυτή την ούτως ή άλλως κοινή μας νίκη υπέρ της δικαιοσύνης, της ειρήνης, της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Είμαστε βέβαιοι ότι θα συνεχίσετε να στέκεστε αρωγοί στην προσπάθειά μας απέναντι στις προκλήσεις που θέτει η εδραίωση της ειρήνης, της ευημερίας και της δημοκρατίας και η εξάλειψη του σεξισμού και του ρατσισμού.

Εκτιμούμε βαθιά τον ρόλο που διαδραμάτισε ο κόσμος της χώρας μας, οι πολιτικοί, δημοκρατικοί, θρησκευτικοί ηγέτες, οι γυναίκες και η νεολαία του λαού μας, οι επαγγελματικοί και παραδοσιακοί φορείς, για να βρεθούμε εδώ που είμαστε σήμερα. Εξέχουσα θέση ανάμεσά τους δεν μπορεί παρά να κατέχει ο Αντιπρόεδρος της κυβέρνησής μας, ο εντιμότατος Φρέντερικ Βίλεμ ντε Κλερκ.

Ιδιαίτερη μνηεία οφείλουμε επίσης στις δυνάμεις ασφαλείας, όλων των σωμάτων, για τον διαπρεπή ρόλο τους στη διαφύλαξη της ομαλής διεξαγωγής των πρώτων δημοκρατικών εκλογών της χώρας και τη μετάβασή της στη δημοκρατία, ενάντια σε αιμοχαρείς ομάδες που εξακολουθούν να αρνούνται να μας ακολουθήσουν στο φως.

«ΚΑΤΑΝΟΟΥΜΕ ΟΤΙ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΥΚΟΛΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ. ΠΡΕΠΕΙ ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ ΝΑ ΠΡΟΣΠΑΘΗΣΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗ, ΤΗΝ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ, ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ ΕΝΟΣ ΝΕΟΥ ΚΟΣΜΟΥ»

Έφτασε η στιγμή να γιατρέψουμε τις πληγές μας.

Η στιγμή να γεφυρώσουμε το χάσμα που μας χωρίζει. Η στιγμή να δημιουργήσουμε. Επιτύχαμε επιτέλους την πολιτική μας χειραφέτηση. Υποσχόμαστε να ελευθερώσουμε κάθε άνθρωπο από τα συνεχιζόμενα δεσμά της φτώχειας, των στερήσεων, του πόνου και των έμφυλων και άλλων διακρίσεων. Κατορθώσαμε να κάνουμε τα τελευταία βήματά μας προς την ελευθερία σε συνθήκες σχετικής ειρήνης. Δεσμευόμαστε να οικοδομήσουμε μια απόλυτη, δίκαιη και μακρόχρονη ειρήνη.

Θριαμβεύσαμε στην προσπάθειά μας να εμψυχήσουμε ελπίδα στις καρδιές εκατομμυρίων ανθρώπων του λαού μας. Έχουμε πλέον ένα νέο συμβόλαιο, να δημιουργήσουμε μια κοινωνία στην οποία όλοι οι Νοτιοαφρικανοί, μαύροι και λευκοί, θα μπορούν να περπατούν με το κεφάλι ψηλά, χωρίς φόβο μέσα τους, σίγουροι για το αναφαίρετο δικαίωμά τους στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια – σε ένα έθνος «Ουράνιο Τόξο», σε αρμονία με τον εαυτό του και τον κόσμο.

Ὡς ένδειξη της δέσμευσής της στην αναγέννηση της χώρας μας, η νέα προσωρινή κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας, με τη διαδικασία του επείγοντος, θα επιληφθεί του ζητήματος χορήγησης αμνηστίας σε διάφορες ομάδες συνανθρώπων μας που εκτίουν ποινή φυλάκισης.

Αφιερώνουμε τη σημερινή ημέρα σε όλους τους ήρωες και τις ηρωίδες σε αυτή τη χώρα και σε ολόκληρο τον κόσμο, οι οποίοι έκαναν τόσες θυσίες και έδωσαν τη ζωή τους για να μπορούμε εμείς να είμαστε ελεύθεροι.

Τα όνειρά τους πραγματοποιήθηκαν. Η ελευθερία είναι η ανταμοιβή τους.

Αισθανόμαστε ταπεινοί αλλά και ενθουσιώδεις για την τιμή και το προνόμιο που μας δόθηκε από εσάς, τον λαό της Νοτίου Αφρικής, να αναλάβουμε ως πρώτος Πρόεδρος μιας ενωμένης, δημοκρατικής, χωρίς φυλετικές και έμφυλες διακρίσεις Νοτίου Αφρικής, για να οδηγήσουμε τη χώρα μας από το σκοτάδι στο φως.

Κατανοούμε ακόμη ότι δεν υπάρχει εύκολος δρόμος για την ελευθερία.

Γνωρίζουμε καλά ότι οι πράξεις ενός μόνο ανθρώπου δεν φτάνουν.

Πρέπει όλοι μαζί να προσπαθήσουμε ως ένας ενωμένος λαός για την εθνική συμφιλίωση, την οικοδόμηση του έθνους, τη γέννηση ενός νέου κόσμου.

Με δικαιοσύνη για όλους. Με ειρήνη για όλους.

Με εργασία, ψωμί, νερό και αλάτι για όλους.

Με ελευθερία και αυτοδιάθεση για το σώμα, το πνεύμα και την ψυχή κάθε ανθρώπου.

Ποτέ, μα ποτέ ξανά, δεν θα βιώσει αυτή η πανέμορφη χώρα την καταπίεση ανθρώπου από άνθρωπο, ούτε θα νιώσει τον πόνο της ταπείνωσης παραγκωνισμένα από τον κόσμο.

Ας βασιλέψει η ειρήνη.

Ο ήλιος δεν θα δύσει ποτέ μπροστά σε ένα τόσο ένδοξο ανθρώπινο επίτευγμα!
Ο Θεός ας ευλογεί την Αφρική!

Σας ευχαριστώ.

ΙΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ ΣΤΗ ΝΟΤΙΟ ΑΦΡΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ

ΦΡΕΝΤΕΡΙΚ ΒΙΛΕΜ ΝΤΕ ΚΛΕΡΚ ΚΑΙ ΝΕΛΣΟΝ ΜΑΝΤΕΛΑ

Μάθημα για τις τάξεις: Γ' Γυμνασίου έως Γ' Λυκείου

Ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων:

διαχωρισμός, ρατσισμός, δικαιώματα αυτόχθονων

Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Άρθρο 1: Δικαίωμα στην ισότητα

Άρθρο 2: Ελευθερία από τις διακρίσεις

Άρθρο 7: Δικαίωμα στην ισότητα έναντι του νόμου

Καθοδηγητικές ερωτήσεις

- Γιατί και πώς έχουν υποφέρει οι κοινωνίες από φυλετικούς διαχωρισμούς;
- Ποιες είναι οι επιπτώσεις του apartheid στον λαό της Νοτίου Αφρικής;
- Τι παρακίνησε τον ντε Κλερκ να αλλάξει την άποψή του για το apartheid;

Χρονοδιάγραμμα

225 λεπτά (πέντε περίοδοι των 45 λεπτών)

Στόχοι

Μετά από αυτό το μάθημα οι μαθητές/μαθήτριες θα είναι σε θέση:

- Να περιγράψουν τα επιτεύγματα του Φρέντερικ Βίλεμ ντε Κλερκ.
- Να αναλύσουν και να αξιολογήσουν οπτικό υλικό για το apartheid.
- Να κάνουν χρήση λεπτομερών στοιχείων από πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές προκειμένου να θέσουν και να απαντήσουν σε ερμηνευτικά ερωτήματα.
- Να συζητήσουν τη σχέση μεταξύ του Φρέντερικ Βίλεμ ντε Κλερκ και του Νέλσον Μαντέλα καθώς και τα κοινά επιτεύγματά τους.

Δεξιότητες

Οι μαθητές/μαθήτριες θα είναι σε θέση :

- Να παραπέμψουν σε συγκεκριμένα τεκμήρια από το κείμενο, ώστε να υποστηρίξουν την ανάλυση πρωτογενών και δευτερογενών πηγών, συνδέοντας ιδέες που αντλήθηκαν από επιμέρους στοιχεία για την κατανόηση του κειμένου στο σύνολό του.
- Να ενσωματώσουν στην έρευνά τους και να αξιολογήσουν περισσότερες πηγές πληροφόρησης από διάφορες μορφές και μέσα (π.χ., οπτικές, ποσοτικές καθώς και κειμενικές πηγές), προκειμένου να θέσουν ένα ερώτημα ή να επιλύσουν ένα πρόβλημα.
- Να γράψουν ενημερωτικά/επεξηγηματικά κείμενα, στα οποία περιλαμβάνεται η διήγηση ιστορικών γεγονότων, επιστημονικών μεθόδων/πειραμάτων ή τεχνικών διαδικασιών.
- Να προλογίσουν ένα θέμα και να οργανώσουν σύνθετες ιδέες, έννοιες και πληροφορίες, ώστε κάθε νέο στοιχείο να εμπλουτίζει αυτό που προηγείται, προκειμένου αυτά από κοινού να δημιουργήσουν ένα ενοποιημένο νόημα και να συμπεριλαμβάνουν στοιχεία διαμόρφωσης (π.χ. επικεφαλίδες), γραφικά (π.χ. αριθμούς, πίνακες) και πολυμέσα, όταν αυτά βοηθούν στην καλύτερη κατανόηση.

Λεξιλόγιο

Απαρτχάνιντ

Ανισότητα

Καθυπόταξη

Εκ του νόμου (de jure) φυλετικός διαχωρισμός

Εκ των πραγμάτων (de facto) φυλετικός διαχωρισμός

Έννοιες

Φυλετικός διαχωρισμός

Απαρτχάνιντ

Ρατσισμός

Δικαιώματα των αυτόχθονων

Απαιτούμενη τεχνολογική υποστήριξη

- Φορητός ηλεκτρονικός υπολογιστής
- LCD προτζέκτορας

Υλικό

- Βίντεο για τη ζωή του Νέλσον Μαντέλα
<http://www.biography.com/people/nelsonmandela-9397017#early-life>
- Παρουσίαση powerpoint για το παρελθόν του Φ. Β. ντε Κλερκ
- Ομιλία αποδοχής του Νομπέλ από τον Φ. Β. ντε Κλερκ
http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/1993/klerk-lecture.html
- Ομιλία του Νέλσον Μαντέλα στην τελετή ορκωμοσίας του ως πρώτου Προέδρου της Νοτίου Αφρικής
https://www.youtube.com/watch?v=pJiXu4q__VU
- Βίντεο στο YouTube για το απαρχαίνι και το κίνημα της Μαύρης Ταινίας
<https://www.youtube.com/watch?v=MOA66AOG52M>
- Ρουμπρίκα δοκιμίου ή ποιήματος
- Μαύρη κορδέλα

Προετοιμασία

- Τι είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα; (λίστα μαθητών/μαθητριών)
- Εικόνες διαχωρισμού (σύμβολα φυλετικού διαχωρισμού και σύμβολα του apartheid)
- Ανατρέξτε στη σελίδα με τα εργαλεία και τους συνδέσμους για τον Φ. Β. ντε Κλερκ (ενημερωτικό υλικό για τους μαθητές/τις μαθήτριες)
- Οργανώστε τη συζήτηση γύρω από ερωτήσεις κρίσεως

Εικόνες διαχωρισμού στη Νότιο Αφρική

- Σε ποια εποχή και σε ποιο μέρος πιστεύετε ότι θα μπορούσε να συναντήσει κανείς τέτοιες εικόνες;

Ερωτήσεις

- Θα ήσασταν διατεθειμένοι/ες να δείξετε έμπρακτα τη δέσμευσή σας απέναντι στην ισότητα των ανθρώπων; Ακόμα και αν έπρεπε να πάρετε θέση απέναντι σε συμπολίτες σας για να αντιδράσετε σε ρατσιστικά σχόλια ή ρατσιστικές πεποιθήσεις;

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

- Αναθέστε στους μαθητές/στις μαθήτριες να διαβάσουν/σκολιάσουν σελίδες από το μουσείο του apartheid
- Πρόταση προς τον/την εκπαιδευτικό — οδηγίες σχολιασμού
<https://mrsarudi.wikispaces.com/file/view/annotation%20guidelines.pdf/362860150/annotation%20guidelines.pdf>
- Οι μαθητές/μαθήτριες παρακολουθούν το βίντεο <http://www.biography.com/people/nelson-mandela-9397017#early-life>, ενώ εσείς συμπληρώνετε το διάγραμμα Venn (διάγραμμα από δύο ή περισσότερους κύκλους περιοχές των οποίων επικαλύπτονται για να δείξουν όλες τις πιθανές λογικές σχέσεις μεταξύ δύο ή περισσότερων συνόλων από στοιχεία) για τη Νότιο Αφρική
- Οι μαθητές/μαθήτριες βρίσκουν ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα σε όσα παρακολούθησαν στο βίντεο και σε όσα γνωρίζουν για την ιστορία των ΗΠΑ. Χρησιμοποιήστε και πάλι ένα διάγραμμα Venn. Συνεργαστείτε σε ζευγάρια. Μοιραστείτε τα συμπεράσματά σας και δημιουργήστε ένα κοινό διάγραμμα

Νενν (στο οποίο περιλαμβάνονται τα στοιχεία για τη Νότιο Αφρική, τα στοιχεία για τις ΗΠΑ και διακρίνονται τα κοινά στοιχεία των δύο περιπτώσεων).

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

- Ζητήστε από τους μαθητές/ τις μαθήτριες να σκεφτούν τις επόμενες ερωτήσεις για ένα λεπτό και να συζητήσουν με το ζευγάρι τους.
- Πώς συνδέονται όλα αυτά με όσα μάθαμε;
- Τι θα κάνατε εσείς σήμερα;
- Πώς μπορείτε να αξιοποιήσετε τα λόγια που ακολουθούν για να περιορίσετε τον ρατσισμό, την προκατάληψη και τις διακρίσεις στην καθημερινή ζωή σας;
«Ελάχιστοι έχουν το μεγαλείο να αλλάξουν ριζικά την Ιστορία, αλλά ο καθένας από εμάς μπορεί να αλλάξει το μικρό κομμάτι που του αναλογεί, έτσι ώστε όλες αυτές οι πράξεις να ενωθούν και να γράψουν την ιστορία μιας γενιάς», Ρόμπερτ Φ. Κένεντι.
- Αφού ολοκληρωθούν οι συζητήσεις σε ζευγάρια, επιλέξτε τυχαία κάποιους μαθητές/μαθήτριες για να δείτε τι είπαν και αν συμφωνούν με το ζευγάρι τους.
- Ανάγνωση σε ζευγάρια 3 άρθρων:
 - Πληροφορίες για το απαρτχάιντ, Ενημερωτικό υλικό # 1 και #2
 - Πληροφορίες για τον Φρέντερικ Βίλεμ ντε Κλερκ
<http://www.notablebiographies.com/De-Du/de-Klerk-F-W.html>
 - Άρθρο του *TIME*: Nelson Mandela & F.W. De Klerk (μειώστε την έκταση του άρθρου ανάλογα με τον διαθέσιμο χρόνο)
<http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,1125849-1,00.html>

Προτάσεις και οδηγίες προς τον/την εκπαιδευτικό — Ανάγνωση σε ζευγάρια Οργάνωση:

- 1 Ο Α διαβάζει μεγαλόφωνα 1-3 παραγράφους (ή μέχρι το σημείο που ολοκληρώνεται η ενότητα).
- 2 Ο Β ακούει (για να συνοψίσει) και όταν ο Α ολοκληρώσει την ανάγνωση, ο Β συνοψίζει όσα διάβασε ο Α.
- 3 Ο Β διαβάζει μεγαλόφωνα 1-3 παραγράφους (ή μέχρι το σημείο που ολοκληρώνεται η ενότητα).

- 4 Ο Α ακούει (για να συνοψίσει) και όταν ο Β ολοκληρώσει την ανάγνωση, ο Α συνοψίζει όσα διάβασε ο Β.
- 5 Επαναλαμβάνετε μέχρι να ολοκληρωθεί η ανάγνωση.
- 6 Θέσετε ερωτήσεις βάσει της τεχνικής «περίληψη 4 τετραγώνων» (σύμφωνα με την οποία ο μαθητής/η μαθήτρια χωρίζει ένα τετράγωνο σε τέσσερα μικρότερα και σχεδιάζει στο κέντρο έναν ρόμβο, όπου γράφει μια πλήρη πρόταση για τον τίτλο του θέματος. Ακολούθως συντάσσει τρεις προτάσεις που αναπτύσσουν τη θέση του/της και τις τοποθετεί κάθε μία στα εξής τετράγωνα: επάνω αριστερά, επάνω δεξιά και κάτω αριστερά. Τέλος γράφει στο κάτω δεξιά τετράγωνο τη σύνοψη της άποψής του/της για το θέμα). Χρησιμοποιήστε την ενότητα «Ισότητα και συμβιβασμός στη Νότιο Αφρική» από το ενημερωτικό υλικό για τον Φρέντερικ Βίλεμ ντε Κλερκ και τον Νέλσον Μαντέλα.
- 7 Εργασία για το σπίτι: Πρώτη ανάγνωση της ομιλίας του Φ. Β. ντε Κλερκ στην τελετή απονομής του βραβείου Νομπέλ ή/και της ομιλίας του Νέλσον Μαντέλα στην ορκωμοσία του ως πρώτου Προέδρου της Νοτίου Αφρικής. Αρχικός σχολιασμός.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3

- Επιλέξτε τα σημεία της ομιλίας που σας άρεσαν, που σας δυσκόλεψαν ή τα σημεία για τα οποία θα θέλατε περισσότερες πληροφορίες και ξεκινήστε μια συζήτηση. Κρατήστε σημειώσεις στο περιθώριο για σχόλια.
- Ανταλλαγή ερωτήσεων
 - Ζητήστε από τους μαθητές/τις μαθήτριες να διατυπώσουν μια ερώτηση για το κείμενο που διαβάσατε
 - Ζητήστε από τους μαθητές/τις μαθήτριες να γράψουν τις ερωτήσεις τους στον πίνακα
 - Ζητήστε από τους μαθητές/τις μαθήτριες να σκεφτούν τις ερωτήσεις των άλλων
 - Ζητήστε από τους μαθητές/τις μαθήτριες να συζητήσουν τις απαντήσεις

Προτάσεις και οδηγίες προς τον/την εκπαιδευτικό

- Χρησιμοποιήστε τα εργαλεία από τη ρουμπρίκα «ανταλλαγή ερωτήσεων» στο <http://www.greatbooks.org/develop-better-thinking-through-better-questions/>
- Δεύτερη ανάγνωση του κειμένου/ολοκλήρωση σχολιασμού
- Ζητήστε από τους μαθητές/τις μαθήτριες να εντοπίσουν τα στοιχεία για το τι

οδήγησε τον ντε Κλερκ να ταχθεί υπέρ της κατάργησης του απαρχαίνι. Υπογραμμίστε τα σημεία. Στη συνέχεια, σημειώστε στο περιθώριο τη δική σας ερμηνεία για την υπογράμμιση.

- Εναλλακτικά ζητήστε από τους μαθητές/τις μαθήτριες να εντοπίσουν τα στοιχεία για το τι συνετέλεσε στο να εκλεγεί ο Νέλσον Μαντέλα ως πρώτος Πρόεδρος της Νοτίου Αφρικής.
- Αναζητήστε υποστηρικτικές λεπτομέρειες.
- Αναζητήστε συνδέσεις.
- Εντοπίστε φράσεις που είναι για εσάς αποκαλυπτικές.
- Σημειώστε λεπτομέρειες που σας δημιούργησαν αμφιβολίες ή την επιθυμία να μάθετε περισσότερα για τα κίνητρα του ντε Κλερκ ή του Μαντέλα.
- Εντοπίστε στοιχεία που μοιάζουν διφορούμενα.
- Συσχετίστε μεταξύ τους τα στοιχεία που υπογραμμίσατε.
- Οι μαθητές/μαθήτριες γράφουν 3 ερμηνευτικές ερωτήσεις.

Προτάσεις και οδηγίες προς τον/την εκπαιδευτικό

- Οι ερμηνευτικές ερωτήσεις έχουν πολλές απαντήσεις που τεκμηριώνονται με στοιχεία από το κείμενο: ερωτήσεις που ξεκινούν με «Γιατί» και «Πώς» (και όχι με «Τι» ή «Έκανε ο...»).
- Συγκεντρώστε και χρησιμοποιήστε τις ερωτήσεις των μαθητών/μαθητριών για να διευκολύνετε τη συζήτηση της ομάδας.
- Διατυπώστε ερωτήσεις από ΟΛΑ τα αναγνώσματα.

ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

- Ζητήστε από τους μαθητές/τις μαθήτριες να δημιουργήσουν μια λίστα με πέντε πράγματα που γνωρίζουν για τον Φ. Β. ντε Κλερκ ή/και τον Νέλσον Μαντέλα ή με πέντε πράγματα που θα ήθελαν να τους ρωτήσουν εάν τους συναντούσαν.
- Εφαρμόστε τη μέθοδο συζήτησης «αμοιβαία διερεύνηση».

Οδηγίες για μια συζήτηση «αμοιβαίας διερεύνησης»:

- Ζητήστε από τους μαθητές/τις μαθήτριες να αντιγράψουν την κεντρική ερώτηση από τον πίνακα στο φυλλάδιό τους (χρησιμοποιήστε το φυλλάδιο απαντήσεων για τον Φ. Β. ντε Κλερκ ή/και τον Νέλσον Μαντέλα).

- Ακολουθήστε αυτές τις οδηγίες για να διευκολύνετε τη συζήτηση.
- Διαβάστε προσεκτικά το υλικό προτού πάρετε μέρος στη συζήτηση.
- Συζητήστε μόνο το υλικό που διάβασαν όλοι.
- Ζητήστε από τους μαθητές/τις μαθήτριες να τεκμηριώσουν τις ιδέες με αποδεικτικά στοιχεία από το υλικό.
- Ο ρόλος σας ως συντονιστή/νίστρια είναι μόνο να κάνετε ερωτήσεις.
- Φροντίστε οι μαθητές/μαθήτριες να ακούν τους άλλους και τους απαντούν απευθείας.

ΓΙΝΕ ΥΠΕΡΜΑΧΟΣ

- Παρακολούθησε το βίντεο για το απαρχαίνι και το κίνημα της Μαύρης Ταινίας [Black Sash] του 1957
<https://www.youtube.com/watch?v=MOA66AOG52M>
- Συζήτησε για το πρόγραμμα μαύρη ταινία/ μαύρη κορδέλα
 - Οι κυρίες φορούσαν τη μαύρη κορδέλα για να δείξουν την εναντίωσή τους στο απαρχαίνι. Έλεγαν, μάλιστα, πως δεν περίμεναν ότι θα είχε άμεσο αντίκτυπο. Γιατί το έκαναν;
 - Τι συμβολίζει η μαύρη ταινία;
 - Αν χρησιμοποιήσουμε μια μαύρη κορδέλα με τον ίδιο τρόπο και τη φορέσεις, τι πιστεύεις ότι θα σημαίνει;
 - Θα δεχόσουν να φορέσεις τη μαύρη κορδέλα για να δείξεις τη δέσμευσή σου απέναντι στην ισοτιμία των ανθρώπων; Ακόμα και αν αυτό σήμαινε να αντιταχθείς σε συνομήλικούς σου για σχόλια ή πεποιθήσεις ρατσιστικού χαρακτήρα;
- Σκέψου πώς ο ντε Κλερκ και ο Μαντέλα συμβιβάστηκαν για να δώσουν ένα τέλος στο απαρχαίνι. Ο Μαντέλα είπε: «Αν θέλεις να κάνεις ειρήνη με τον εχθρό σου, πρέπει να εργαστείς με τον εχθρό σου. Τότε αυτός γίνεται συνέ-

ταιρός σου». Επίσης: «Γενναίος άνθρωπος δεν είναι όποιος δεν νιώθει φόβο, αλλά εκείνος που υπερνικά αυτόν τον φόβο».

<http://newsone.com/1397375/nelson-mandela-quotes-93rd-birthday/>

- Γράψε μια περίληψη για το απαρτχάιντ στη Νότιο Αφρική ή έναν μονόλογο από την πλευρά του Μαντέλα ή του ντε Κλερκ ή μια έκθεση ακολουθώντας τη στρατηγική RAFT (βάσει της οποίας ο μαθητής/η μαθήτρια εξετάζει τον ρόλο [Role] του γράφοντος, το κοινό [Audience] στο οποίο απευθύνεται, τη δομή [Form] του γραπτού και το θέμα [Topic], δηλαδή τη στρατηγική εντοπισμού του επικοινωνιακού πλαισίου στο οποίο εντάσσεται η έκθεση) σχετικά με το απαρτχάιντ και το πώς ο ντε Κλερκ και ο Μαντέλα συνεργάστηκαν για την κατάργησή του.
- Φρόντισε να ολοκληρώσεις με μια περιγραφή σχετικά με το τι θα κάνεις για να δώσεις τέλος στην ανισότητα μεταξύ των ανθρώπων, περιορίζοντας τον ρατσισμό, την προκατάληψη και τις διακρίσεις στην καθημερινή σου ζωή (πρόγραμμα μαύρης ταινίας).

Προτάσεις και οδηγίες προς τον εκπαιδευτικό

- Οδηγίες για τη μέθοδο RAFT
<http://www.readwritethink.org/professional-development/strategy-guides/using-raft-writing-strategy-30625.html>
- Εξηγήστε πώς το να φορά κάποιος τη μαύρη κορδέλα μπορεί να συμβολίζει προσήλωση στα ανθρώπινα δικαιώματα.
- Ζητήστε από τους μαθητές/τις μαθήτριες να διαβάσουν την περίληψη ή τον μονόλογό τους σε έναν άλλο μαθητή/μαθήτρια. Προσφέρετε μια μαύρη κορδέλα, ως αναγνώριση της δέσμευσής τους απέναντι στην ισότητα των ανθρώπων.
- Ζητήστε από τους μαθητές/τις μαθήτριες να γράψουν μια περίληψη για το πώς σκοπεύουν να εργαστούν υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Προσφέρετε μια μαύρη κορδέλα σε όσους/όσες λένε ότι επιθυμούν να συμμετέχουν στην προσπάθεια περιορίζοντας τον ρατσισμό, την προκατάληψη και τις διακρίσεις στην καθημερινή τους ζωή.

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΗΓΕΣ

Βραβείο Νομπέλ:

<https://www.nobelprize.org/>

Τα βραβεία Νομπέλ απονέμονται σε αναγνώριση επιτευγμάτων στους τομείς της φυσικής, της χημείας, της φυσιολογίας και ιατρικής, της λογοτεχνίας και της ειρήνης. Τη διαχείριση της απονομής έχει το Ίδρυμα Νομπέλ που εδρεύει στη Στοκχόλμη της Σουηδίας.

Ίδρυμα Φ. Β. ντε Κλερκ

<http://www.fwdklerk.org.za/cgi-bin/giga.cgi?c=2137>

Το Ίδρυμα Φ. Β. ντε Κλερκ διατηρεί ζωντανή την κληρονομιά του προέδρου Φ. Β. ντε Κλερκ διαφυλάττοντας το σύνταγμα και την εθνική συμφωνία, εργαζόμενο υπέρ των αρμονικών σχέσεων στις πολυπολιτισμικές κοινωνίες, προάγοντας την ειρηνική επίλυση διενέξεων μέσω διαπραγματεύσεων και τη διοχέτευση πόρων για την ανακούφιση μη προνομιούχων παιδιών και παιδιών με αναπηρίες.

Ίδρυμα Νέλσον Μαντέλα

<https://www.nelsonmandela.org/>

Ιδρύθηκε το 1999 μετά την ολοκλήρωση της θητείας του Μαντέλα στην προεδρία της Νοτίου Αφρικής. Έχει ως όραμα μια δίκαιη κοινωνία που μαθαίνει από το παρελθόν της και ακούει όλες τις φωνές που υπάρχουν στους κόλπους της. Στόχοι του είναι να λειτουργήσει ως πόλος πληροφοριών για τη ζωή και την εποχή του Νέλσον Μαντέλα και να προωθήσει βιώσιμες λύσεις σε καίρια κοινωνικά προβλήματα με παρεμβάσεις που έχουν ως βάση τους τον διάλογο που στηρίζεται στη μνήμη.

Ίδρυμα Architects of Peace [Αρχιτέκτονες της Ειρήνης]

<https://architectsofpeace.org/>

Έργο του είναι να εμπνέει την ατομική μεταστροφή που οδηγεί στην κοινωνική αλλαγή, διακηρύττοντας την ειρήνη με παραδείγματα από τη ζωή υπέρμαχων της ειρήνης από όλον τον κόσμο και προάγοντας την ειρήνη και τη φιλία των λαών μέσα από ερευνητικά, εκπαιδευτικά και ειρηνευτικά προγράμματα.

Overcoming Apartheid [Ξεπερνώντας το απαρχαίνι]

<http://overcomingapartheid.msu.edu/>

Εκπαιδευτικός ιστότοπος με υλικό πρωτογενών πηγών, σύγχρονες διηγήσεις και ιδέες διδασκαλίας για τη δευτεροβάθμια και την προπτυχιακή εκπαίδευση, σχετικά με τις γενιές που πάλεψαν για την κατάργηση του απαρχαίνι και τη θεμελίωση της δημοκρατίας στη Νότιο Αφρική.

Αρχείο πολυμέσων των Ηνωμένων Εθνών

<http://www.unmultimedia.org/photo/gallery.jsp?mode=auto&query=subject%3AApartheid>

Μια ιστορία του συστήματος του απαρχαίνι στη Νότιο Αφρική, στον ιστότοπο του αρχείου πολυμέσων του ΟΗΕ. Φιλοξενεί εικόνες, βίντεο και φωτογραφίες από τα γεγονότα που οδήγησαν στην πτώση του απαρχαίνι.